

19 Ιανουαρίου 2015

Το απώτερο νόημα του ανθρώπινου βίου

Ορθοδοξία / Θεολογία

Νίκη Νικολάου, Θεολόγος

Η μελέτη της κας Νίκης Νικολάου για τη σχέση της θεολογικής ανθρωπολογίας με τη Βιοηθική (προηγούμενη δημοσίευση: www.remprousia.gr/?p=87204), εισέρχεται στην εξέταση του νοήματος της ανθρώπινης ζωής και κατόπιν ξεκινά την παράθεση των συμπερασμάτων του πρώτου κεφαλαίου της εργασίας.

Πηγή:unicuffs.com

2.3. Ο τελικός σκοπός και προορισμός της ανθρώπινης ύπαρξης

Ο σκοπός του ανθρώπου, αποτελεί θεμελιώδες πρόβλημα της χριστιανικής ανθρωπολογίας. Η βιβλική ανθρωπολογία, η Αγία Γραφή, καθώς και η πατερική γραμματεία έχουν διάχυτες αναφορές για το σκοπό και τον προορισμό της ανθρώπινης ύπαρξης. Για να κατανοηθεί ο σκοπός ύπαρξης του ανθρώπου, πρέπει να επικεντρώσουμε την προσοχή μας στη βιβλική δημιουργία του ανθρώπου.

Επανερχόμαστε στην κατ' εικόνα Θεού δημιουργία του ανθρώπου, στην οποία έγκειται η αξία του ανθρώπου[184]. Ο άνθρωπος δημιουργήθηκε από τον Θεό και εκεί βρίσκεται ο προορισμός του. Ο Θεός δημιουργεί τον άνθρωπο κατ' εικόνα αυτού, ώστε να επιτύχει ούτος το καθ' ομοίωσιν Θεού[185]. Αναγνωρίζεται ότι το καθ' ομοίωσιν είναι η τελολογική προοπτική του κατ' εικόνα. Κατά τον Ιωάννη τον Δαμασκηνό: «τό μὲν γάρ «κατ' εἰκό-να», τό νο-ε-ρόν δη-λοῖ καί τό αὐτε-ξού-σιον, τό δέ «καθ' ὁμοί-ω-σιν» τήν τῆς ἀρετῆς κα-τά τό δυ-να-τόν ὁμοί-ω-σιν»[186]. Εάν θεωρηθεί το κατ' εικόνα ως το είναι, το καθ' ομοίωσιν θα είναι το *δυνάμει είναι*. Είναι η ζωή η οποία προσφέρεται χαριστικά από το Θεό στον άνθρωπο, καλώντας τον στο Πρόσωπο του σαρκωμένου και αναστημένου Χριστού.

Βασική σκέψη και πεποίθηση του Ορθόδοξου χριστιανού αποτελεί τελικά η ακλόνητη βεβαιότητα ότι ο άνθρωπος έχει δικαίωμα να γίνει αυτό για το οποίο έχει πλασθεί[187]. Έτσι, ο σκοπός ύπαρξης του ανθρώπου, παραμένει πάντοτε ο ίδιος: να γίνει εικόνα μέσα από τον Χριστό. Ο Χριστός αποτελεί τη σωτηρία του ανθρώπου, λυτρώνοντας τον από τις συνέπειες του προπατορικού αμαρτήματος

και ολοκληρώνοντας το εικονικό προπρωτικό είναι του[188]. Η θέωση του ανθρώπου αρχίζει να πραγματώνεται κατά οντολογικό τρόπο με τη ζωή του Ιησού Χριστού και να επεκτείνεται προς όλη την ανθρωπότητα μέσα στην ιστορία με τη μετοχή των πιστών μέσα στην Εκκλησία[189].

Συνεπαγωγικά, η θέωση αποτελεί τον τελικό σκοπό της ζωής του ανθρώπου. Ακόμη και ο θάνατός του, δεν σημαίνει οριστική απώλεια, αλλά είναι συνέχεια της ζωής σε άλλο επίπεδο. *«Η ουσία του ανθρώπου, δεν βρίσκεται στην ύλη από την οποία δημιουργήθηκε, αλλά στο αρχέτυπο με βάση το οποίο πλάστηκε και προς το οποίο τείνει»*[190]. Ο Θεός δεν έπλασε τον άνθρωπο για να ζει μόνο στη γη, αλλά τον έπλασε για να ζει με τον Θεό και εν τω Θεώ και να ζει όχι για εκατό ή χίλια χρόνια, αλλά να ζει αιώνια[191].

Συμπεράσματα

Ολοκληρώνοντας, το πρώτο κεφάλαιο της εργασίας, παρατηρούμε ότι ο άνθρωπος δημιουργήθηκε από τον άκτιστο Τριαδικό Θεό. Έλαβε σώμα και ψυχή, η οποία, αντίθετα από τα υπόλοιπα δημιουργήματα, είναι αιώνια. Με τη σύλληψη, έχουμε αρχή ατέρμονης αιωνιότητας και γέννηση ανεπανάληπτου προσώπου και η Εκκλησία αντικρίζει μια ψυχή που οικοδομεί την αιώνια και θεϊκή προοπτική της[192]. Περαιτέρω, ο άνθρωπος δημιουργήθηκε κατ' εικόνα και καθ' ομοίωσιν του Θεού, τα οποία αποτελούν το ασύγκριτο μεγαλείο του ανθρώπου. Το πρώτο είναι η προίκα του ανθρώπου να δει, να μιμηθεί και να μοιάσει στον Θεό και το δεύτερο είναι η δυνατότητα του ανθρώπου να φτάσει στη θέωση. Η επίτευξη του καθ' ομοίωσιν επαφίεται στην ελεύθερη προαίρεση του ανθρώπου, στο αυτεξούσιο, ένα δώρο που χάρισε ο Θεός στον άνθρωπο. Ο άνθρωπος, όμως, χρησιμοποίησε την ελευθερία λανθασμένα και θέλοντας να γίνει θεός, οδηγήθηκε στη διακοπή της σχέσης του με τον Δημιουργό του.

Από την υπερβολική αγάπη που τρέφει ο Θεός για τον άνθρωπο, προσπάθησε να δώσει του δώσει την ευκαιρία να αγωνιστεί για τη σωτηρία της ψυχής του και να φτάσει στη θέωση. Αυτή η προσπάθεια, ονομάζεται *σχέδιο της Θείας Οικονομίας*. Η αποκάλυψη του Θεού, δεν ήταν δυνατή ώστε να βοηθήσει τον άνθρωπο να αποκαταστήσει την καταστροφή που επέφερε η πτώση και χρειαζόταν μια πιο δυναμική επέμβαση: *«ὅτε δὲ ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ»*[193]. Το ακρογωνιαίο λιθάρι του σχεδίου, είναι η ενανθρώπιση του Λόγου του Θεού. Ο Θεός απέστειλε τον μονάκριβο Υιό Του στη γη, ο οποίος έγινε άνθρωπος και θυσιάστηκε για τη σωτηρία του ανθρώπου.

Το πρόσωπο του Ιησού Χριστού καθίσταται θεμέλιο και δέκτης της θεολογικής ανθρωπολογίας. Στο πρόσωπό του ενώνεται άσυγχύτως, άδιαιρέτως, άτρέπτως

καὶ ἀναλωιῶτως ἡ θεία με τὴν ἀνθρώπινη φύση. Ἐκ συλλήψεως, «ὁ Χριστὸς εἶναι Θεὸς τέλειος καὶ ἄνθρωπος τέλειος ἐκ ψυχῆς λογικῆς καὶ σώματος»[194] καὶ ἔρχεται γιὰ νὰ ἀποκαταστήσει τὸ κατ' εἰκόνα, τὸ ὁποῖο ἀποκτᾶ πλέον σωτηριολογικὴ προοπτικὴ. Ἐάν ὁ Χριστὸς δὲν λάμβανε τὴν ἀνθρώπινη φύση, τότε ἐπ' οὐδενὶ δὲν θὰ ἦταν δυνατὴ ἡ θεραπεία τῆς. Ἐπομένως, ἡ θεολογικὴ ἀνθρωπολογία τοῦ Χριστιανισμοῦ, δὲν ἐκτείνεται μόνον στὸ κτιστό, ἀλλὰ ἀνοίγεται καὶ στὸ ἀκτιστό, ὅπου βρίσκεται ἡ ολοκλήρωσή τῆς[195]. «Τὸ μυστήριον τῆς ἐνσαρκώσεως ἀνακαλεῖ τὸν ἄνθρωπον στὸν ἀληθινὸ ἐαυτὸν καὶ στὸν Θεὸν ποὺ εἰκονίζεται στὴν ὑπαρξή του»[196]. Διατηροῦμε τὶς ἀνωτέρω ἐπισημάνσεις, οἱ ὁποῖες θὰ συνεπικουρήσουν στὴ σύνδεση τῆς χριστιανικῆς ἀνθρωπολογίας με τὴ βιοηθικὴ, θέματα ποὺ θὰ μελετηθοῦν στὸ ἐπόμενο κεφάλαιο.

[Συνεχίζεται]

[184] Νικόλαος Π. Μπρατσιώτου, *Ἀνθρωπολογία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ἢ ὁ ἄνθρωπος ὡς θεῖον δημιούργημα*, ὅ.π., σ. 285

[185] Στὸ ἴδιο, σ. 290

[186] Ἰωάννης Δαμασκηνός, *Ἐκδοσις Ἀκριβῆς τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως*, ὅ.π., σ. 150

[187] Ἀναστάσιος Γιαννουλάτος, *Παγκοσμιότητα καὶ Ὁρθοδοξία, Μελετήματα Ὁρθοδόξου προβληματισμοῦ*, (Ἀθήνα: Ἀκρίτας, 2000), σ. 101

[188] Παναγιώτης Νέλλας, *Ζῶν Θεούμενον, Προοπτικὲς γιὰ μιὰ Ὁρθόδοξη κατανόηση τοῦ ἀνθρώπου*, ὅ.π., σ. 40

[189] Γεώργιος Π. Πατρώνος, *Ἡ θέωση τοῦ ἀνθρώπου ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἐσχατολογικῶν ἀντιλήψεων τῆς Ὁρθόδοξης Θεολογίας*, (Ἀθήνα: Δόμος, 1995²), σ. 67

[190] Παναγιώτης Νέλλας, *Ζῶν Θεούμενον, Προοπτικὲς γιὰ μιὰ Ὁρθόδοξη κατανόηση τοῦ ἀνθρώπου*, ὅ.π., σ. 33

[191] Ἰννοκέντιος Μόσχας, (http://el.wikiquote.org/wiki/%CE%99%CE%BD%CE%BD%CE%BF%CE%BA%CE%AD%CE%BD%CF%84%CE%B9%CE%BF%CF%82_%CE%9C%CF%94)
ἡμερομηνία ἀνάκτησης 20/03/2013

[192] Νικόλαος Χατζηνικολάου, *Ἐλεύθεροι ἀπὸ τὸ γονιδίωμα, Προσεγγίσεις Ὁρθόδοξης Βιοηθικῆς*, ὅ.π., σ. 160

[193] Γαλ. 4, 4

[194] Νικόλαος Ε. Μητσόπουλος, *Η περί του ανθρωπίνου εμβρύου ως ψυχοσωματικής υπάρξεως διδασκαλία της Εκκλησίας και η Χριστολογική θεμελίωσις αυτής*, (Αθήνα: χ.ε., 1986²), σ. 17

[195] Γεώργιος Δ. Μαρτζέλος, *Η Χριστολογία του Βασίλειου Σελευκείας και η οικουμενική σημασία της*, ό.π., σ. 13

[196] Γεώργιος Ι. Μαντζαρίδης, *Οδοιπορικό θεολογικής ανθρωπολογίας*, ό.π., σ. 62

<http://bitly.com/1KS63hn>